

Oy Suomenlahden Silakka Ab

24.5.2008 Kymen Sanomat

Olen jäsenenä nimihirviöiden kärkipäähän kuuluvassa EU:n kalastuskomiteassa. Scientific, Technical and Economic Committee for Fisheries vastaa EU:n kalastusasioiden tieteellisestä neuvonannosta. Jäsenistä noin 40 % on kalastusbiologeja ja saman verran on kalastusekonomeja. Loput voi parhaiten luokitella meriekologian ammattilaisiksi, joilla on jossain määrin erilainen toimenkuva kalastusbiologiaan verrattuna.

Kalastusbiologit ovat pitkään käsitelleet tieteellistä informaatiota pääosin yhden lajin näkökulmasta. On laskettu suurimpia saatavissa olevia saaliita ja tulevan lisääntymisen turvaavia kutukannan kokoja. Samalla on unohdettu, että monet lajit ovat ekosysteemissä myös muiden eläinten saalislajeja, ja niiden yletön pyynti voi vaikuttaa mm. lintulajien lisääntymismenestykseen. Jos emo ei pysty helposti kiikuttamaan saalista pesälle, eivät poikaset kasva riittävän nopeasti muuttomatkan ja tulevan talven rasituksia varten.

FAO on ajanut kalastuksen säätelyn perustaksi uutta ajattelutapaa, eli ns. ekosysteemilähestymistapaa. Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi juuri sitä, että kantaa säästetään enemmän kuin mitä yhden lajin säätelyn näkökulmasta olisi perusteltua. EU on sitoutunut periaatteen noudattamiseen, ja nyt on kalastusbiologiensa ruvettava katselemaan maailmaa enemmän koko ekosysteemin näkökulmasta.

Kolmas ammattiryhmä, eli kalastusekonomit, liittävätkin laskelmiin eurot. Näkökulma on erittäin tärkeä, sillä kalastuksessa pitäisi huomioida pyynnistä aiheutuvat kulut, kun arvioidaan järkevää kalastuksen tasoa. Tällä hetkellä koko EU:n kalastus tuottaa vain pari sataa miljoonaa voittoa vuodessa, vaikka se pystyisi pienemmällä kalastusponnistuksella ja -kuluilla tuottamaan jopa yli kolme miljardia. Kalastajien välinen kilpailu kalasta johtaa siihen, että kulutamme niukkeneviä öljyvaroja ja pääomia aivan liikaa, ja homman maksumiehinä ovat niin kalastajat itse kuin EU:n veronmaksajat, jotka tukevat monin tavoin kalastuselinkeinoa.

Eurojen pitäisikin olla koko ajan yhä vahvempi perustelu myös sille, että luonnonvarojen liikakäyttö on sekä yksityistaloudellisesti että ekosysteemin näkökulmasta typerää. Kaikille luonnonarvoille ei ole helppo asettaa hintalappua, ja henkilökohtaisesti ajattelenkin, ettei sitä edes kannata tehdä esimerkiksi kaikille Itämereen liittyville arvoille. Poliitikon ammattitaidon on pidettävä sisällään kyky verrata suojelun kustannuksia siitä saataviin abstraktimpiin hyötyihin.

Eräs haasteista on se, miten lasketaan arvo veteen jätetylle kalalle. Toisaalta meressä olevat kalat ovat suoraan tulevaisuuden hyödyntämismahdollisuuksia ja kasvavat joka vuosi yksilöinä isommiksi, ja toisaalta niiden lisääntymispanos tuottaa edelleen hieman pidemmän aikavälin lisähyödyntämismahdollisuuksia. Tehokkaasti lisääntyvät lajit, kuten lohi, ovat kuin supertuottavalle, mutta riskittömälle osaketilille laitettuja euroja. Silakka ei pysty samanlaiseen lisääntymismenestykseen, mutta siihenkin liittyvän tilin korkotaso päihittää monet hyvinä pidetyt osakkeet. Valitettavasti meille tutkijoille ei tarjota optioita samaan tapaan kuin lähes monopoliasemassa toimiville valtion synnyttämille energiayhtiöiden pomoille.

Olen vakaasti sitä mieltä, että kalastusbiologiensa ja -ekonomien yksi suurimmista haasteista onkin se, miten edellä kuvattu logiikka muutetaan sellaiseksi neuvonannoksi jossa sekä taloudelliset että luonnonarvot otetaan huomioon. Osakemarkkinoiden esimerkit tarjoavat hyvää aivovoimistelumateriaalia.

Tutkijoiden vastuulla olevien laskelmien lisäksi tarvitaan kuitenkin sellaisia säätelytyökaluja, joilla

mahdollistetaan tämänkaltaisen ajattelun leviäminen kalastajien keskuudessa. Esimerkiksi islantilaiset ovat siirtyneet kaupattaviin kiintiöihin, ja kalastajat omistavat osan kokonaiskiintiöstä ja samalla heidän pääomainvestointinsa ovat kannan tulevasta tuottavuudesta kiinni. Tällöin "osakkeenomistajalle" todella järkevä investointi voikin olla se, että jättää välillä aluksen laituriin ja antaa kalojen rauhassa hoitaa aviolliset velvollisuutensa.

Itse ostaisin heti ainakin lohen ja silakan osakkeita ja vuokraisin pyyntioikeuden ammattilaisille. Silakkapääomaan tosin liittyisi hallinnollinen dioksiiniriski, sillä EU on jo pelotellut meitä mahdollisella kalastuksen kieltämisellä. Tällaisen riskin tutkiminen ja asiasta tiedottaminen saattaisivat herkillä markkinoilla painaa silakan osaketta alaspäin. Silloin ei näille uusille silakkamarkkinoille saisi ostoksille lähteä, sillä meikäläistä kait syytettäisiin sisäpiiririkkomuksesta.

SAKARI KUIKKA

Kirjoittaja on Merikotkassa työskentelevä kalastusbiologian professori.